

نشریات:

- ۱- کتاب شناسی ادبیات حقوقی و اداری مجارستان، شش ماه یکبار.
- ۲- کتاب شناسی گزینشی و گزارمانی انتشارات یونسکو در کتابخانه پارلمانی مجارستان، سالانه.
- ۳- کتاب شناسی انتشارات دبیرخانه سازمان ملل متحد موجود در کتابخانه پارلمانی مجارستان، سالانه.
- ۴- کتاب شناسی انتشارات سازمان بین المللی کار (ILO)، دو سال یکبار.
- ۵- نمایه اسناد منتخب پارلمان های دنیا، فصلنامه.
- ۶- نمایه اسناد منتخب و موقت سازمان ملل متحد ماهانه.
- ۷- گاه نامه ها.

راهنمای کتابخانه پارلمانی مجارستان:

کتابخانه اصلی در ساختمان پارلمان و در کنار رود دانوب قرار دارد و شماره در ورودی آن XXV (۲۵) است.

- نام: کتابخانه پارلمان مجارستان
- نشانی: Budapest, V. Kossuth Lajos Tr 1-3
- نشانی پستی: H-1357 Budapest, P.O.B.4. Hungary

- شماره تلفن: ۴۴۶۸ - ۴۴۱ (۳۶-۱) و ۴۶۵۸ - ۴۴۱ (۳۶-۱) و ۴۶۸۶ - ۴۴۱ (۳۶-۱)

- شماره نمابر: ۴۸۵۳ - ۴۴۱ (۳۶-۱)

روزها و ساعات کاری کتابخانه:
- روزهای دوشنبه تا پنجشنبه: از ساعت ۹ تا ساعت ۲۰

- جمعه ها: از ساعت ۹ تا ساعت ۱۴
- یکشنبه ها: از ساعت ۹ تا ساعت ۱۸

بخش اطلاعات ساختمان اداری:

- نشانی: H - 1052 Budapest, V. Szchenyi rakpart 19
- شماره تلفن: ۶۴۸۵ - ۴۴۱ (۳۶-۱)

روزها و ساعات کاری:

- روزهای دوشنبه تا پنجشنبه: از ساعت ۹ تا ساعت ۱۷
- جمعه ها: از ساعت ۹ تا ساعت ۱۵

ساختار سازمانی و اسامی کارکنان کتابخانه پارلمان مجارستان و شماره تلفن ها و نشانی پست الکترونیکی آن ها:

از لحاظ سازمانی، این کتابخانه یک اداره کل است و سه مدیریت تحت آن انجام وظیفه می کنند. این مدیریت ها عبارتند از: مدیریت کتابخانه، مدیریت کتاب شناسی حقوق و مدیریت اطلاع رسانی.

پاورقی ها:

- ۱- نام مجاری این کتابخانه «Országgyűlési Könyvtár» می باشد.
- ۲- منابع تهیه این مقاله به شرح زیر است:
The World of Learning 1998-1999, Volume I, P. 663-1
۲- سایت «http://www.ogyk.hu» در اینترنت.

سروشناسه در فهرست های رایانه ای

سروشناسه در فهرست های رایانه ای

افشین موسوی چلک

کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع رسانی

در فرمت های استاندارد تبادل اطلاعات کتاب شناختی نظیر USMARC و UNIMARC، ساختار خاصی برای ورود اطلاعات ناحیه سروشناسه در نظر گرفته شده است.

در USMARC، بلوک 1xx برای ورود اطلاعات ناحیه سروشناسه در نظر گرفته شده است که این بلوک خود به فیلدهای کوچکتر به شرح ذیل تقسیم شده است:

۱۰۰ (سروشناسه شخص)

۱۱۰ (سروشناسه تالگان)

۱۱۱ (سروشناسه کنگره و کنفرانس)

۱۳۰ (سروشناسه عنوان قراردادی)

۱۴۰ (سروشناسه عنوان)

هر یک از فیلدها به تعدادی فیلد کوچکتر تقسیم می شود که از آنها برای ورود اطلاعات عناصر سروشناسه استفاده می گردد.

در UNIMARC، بلوک 7- برای ورود اطلاعات مسئولیت معنوی اثر در نظر گرفته شده است که فیلد 700 برای سروشناسه شخص و 710 سروشناسه تالگان و کنگره می باشد. در UNIMARC، برای ورود اطلاعات سروشناسه عنوان قراردادی از فیلد ۵۰۰ بلوک 5- و برای ورود اطلاعات سروشناسه، از فیلد ۲۰۰ بلوک 2- استفاده می گردد.

برای آشنایی بیشتر با ساختار فیلدهای ناحیه سروشناسه در فهرست های رایانه ای به بررسی فرمت UNIMARC می پردازیم:

ساختار فیلد سروشناسه شخص (۷۰۰)

- برای ورود اطلاعات نام خانوادگی فیلد فرعی \$a در نظر گرفته شده است:

700\$a Benson||

\$a 700 آزاد

\$a 700 کنفوسیوس

- برای ورود اطلاعات نام کوچک اشخاص فیلد فرعی \$b در نظر گرفته شده است. مانند:

سروشناسه یکی از ارکان اصلی فهرست نویسی است که می تواند در اشکال مختلف بر روی برگه های چاپی ظاهر شود. با توجه به گسترش فهرست های رایانه ای و کاربرد آن در کتابخانه های بزرگ، آشنایی با ساختار استاندارد فرمت تبادل اطلاعات برای کتابداران و برنامه نویسان نرم افزار کتابخانه ای ضروری به نظر می رسد. سوال اصلی این است: آیا با توجه به امکانات جستجو در فهرست های رایانه ای، وجود سروشناسه لازم است یا خیر؟ و اگر لازم است چگونه باید ساختار فیلدهای آن طراحی گردد؟

با توجه به تحقیقات به عمل آمده، عده ای وجود عنصر سروشناسه در رکوردهای کتاب شناختی را لازم و ضروری می دانند^(۲۸) و از طرفی فرمت های استاندارد که جهت ورود و تبادل اطلاعات کتاب شناختی طراحی شده است، نیز وجود سروشناسه را تایید می کند.

طراحی فیلدهای مربوط به سروشناسه از نکات بسیار مهم به شمار می رود که در بازایی اطلاعات نیز سهم بسزایی دارد. بنابراین باید برای ورود اطلاعات سروشناسه از فرمت استاندارد استفاده کرد تا در جستجو و انتقال اطلاعات بین نرم افزارهای مختلف مشکلی ایجاد نگردد. در این مقاله انواع سروشناسه مطابق با قواعد فهرست نویسی انگلو - امریکن ذکر شده و ساختار فیلدهای مربوط به هر یک از سروشناسه در فرمت های USMARC و UNIMARC به همراه مثال توضیح داده شده است.

انواع سروشناسه

سروشناسه هایی که ممکن است در رکوردهای کتاب شناختی مورد استفاده قرار گیرد، عبارتند از:

- سروشناسه پدیدآور (شخص)

- سروشناسه پدیدآور (تالگان)

- سروشناسه عنوان

- سروشناسه عنوان قراردادی

- سروشناسه کنگره و سمینارها

- برای ورود اطلاعات تاریخ انتشار که بعضی مواقع همراه عنوان قراردادی می‌باشد، فیلد فرعی Sk در نظر گرفته شده است. مانند:

500 11 Sa Bible\$Si New Testament\$Si Luke\$Sk 1972
11 500 Sa کتاب مقدس Si عهد عتیق Sk ۱۹۴۵

11 500 Sa اوستا Sk ۱۹۴۶

- برای ورود اطلاعات عباراتی مانند "برگزیده" که همراه عنوان قراردادی می‌آید، فیلد فرعی Sl در نظر گرفته شده است:

500 11 Sa Sketches by Boz\$Sl selection

11 500 Sa کتاب مقدس Sl برگزیده

11 500 Sa کتاب مقدس Si عهد عتیق Si پیتیر Sl

برگزیده

- برای ورود اطلاعات مربوط به زبان که همراه عنوان قراردادی می‌آید فیلد فرعی Sm در نظر گرفته شده است. مانند:

500 11 Sa Iliad\$H Book 24 \$Sm English

11 500 Sa کتاب مقدس Sm اردو

11 500 Sa قرآن Sm فارسی - عربی

ساختار فیلد مربوط به سرشناسه در ابرداده (Metadata)

ابرداده نوعی روش و ابزار برای فهرست نویسی، سازماندهی و بازیابی منابع اطلاعاتی الکترونیکی در شبکه اینترنت است. عناصر تشکیل دهنده یک ابرداده عبارتند از:

- ۱- موضوع
- ۲- عنوان
- ۳- مولف
- ۴- ناشر
- ۵- سایر همکاران
- ۶- تاریخ
- ۷- نوع منبع
- ۸- شکل
- ۹- شناسه گر
- ۱۰- ارتباط با سایر منابع
- ۱۱- منبع اصلی
- ۱۲- زبان
- ۱۳- پوشش

در ابرداده عنصر سوم، یعنی "مولف" (creator)، معادل سرشناسه به کار رفته است. "مولف" شخص یا نهادی است که مسئولیت اصلی خلق محتوای منبع را بر عهده دارد و شامل نام شخص، سازمان و یا نهاد می‌باشد. در ضمن اطلاعات مربوط به "سرشناسه" از فرمت‌های UNIMARC و USMARC، قابلیت انتقال به فرمت ابرداده را دارند و برنامه انتقال آنها نوشته شده است.

منابع و ماخذ:

- ۱- شیری، علی اصغر، همایش کاربرد و توسعه فهرست‌های رایانه‌ای در کتابخانه‌های ایران (۱۳۷۸: مشهد)، فهرست‌های رایانه‌ای... به کوشش رحمت الله فتاحی (ابرداده و تاثیر آن بر فهرست‌های ماشینی خوان: الگوی فارسی ابرداده برای سازماندهی اطلاعات الکترونیکی فارسی. - مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۷۹. ص. ۱۲۶-۱۳۳.
- ۲- فتاحی، رحمت الله، حذف اصل سرشناسه، فصلنامه کتاب، دوره هفتم، شماره سوم (پاییز ۱۳۷۵)، ص. ۸-۲۲.
- 3- Interoperability between metadata formats Mapping Dublin Core to UNIMARC. [online] available: http://www.ukoln.ac.uk/metadata/interoperability/dc_unimarc.html
- 4- Unimarc manual: bibliographic format 1994. [online] available: <http://www.ifla.org/vl/3/p1996-1/uni5.htm>

اختصاص یافته است، اما در این فرمت، تشخیص عنوان قراردادی با سرشناسه عنوان قراردادی، بسیار مشکل است. برای متمایز کردن این دو مورد از همدیگر در یونی مارک از نشانگر (INDICATOR) استفاده می‌شود.

نشانگرها شامل مقادیر دارای ارزش هستند که تفسیر داده‌ها را فیلد به عهده دارند. در UNIMARC همانند USMARC، هر فیلد نشانگر خاصی می‌باشد که از دو کاراکتر استفاده می‌شود. ارزش نشانگرها به صورت مجزا تعریف می‌گردد و شرح و کاربرد آنها با همدیگر فرق می‌کند. در فیلد 500 نشانگر اول اگر "۱" باشد نشان دهنده آن است که اطلاعات این فیلد باید در نمایه جهت بازیابی قرار گیرد و نمایه سازی شود و اگر صفر (۰) بود مبین آن است که اطلاعات این فیلد نباید در نمایه قرار گیرد. اما اگر نشانگر دوم "۱" باشد نشان دهنده آن است که اطلاعات این فیلد، "سرشناسه" می‌باشد و اگر نشانگر دوم "۰" باشد، به این امر دلالت دارد که اطلاعات فیلد 500، سرشناسه محسوب نمی‌گردد و حکم عنوان قراردادی را پیدا می‌کند. مثال:

نشانگر دوم نشانگر اول

500 11 Sa Iliad

در مثال بالا فیلد 500 نشان دهنده عنوان قراردادی می‌باشد. نشانگر اول بعد از 500، یعنی عدد "۱" نشان دهنده این است که اطلاعات مربوط به فیلد 500 باید در نمایه جهت بازیابی قرار گیرد و نشانگر دوم عدد "۱" نمایانگر این است که اطلاعات فیلد 500، سرشناسه می‌باشد. اگر نشانگر دوم عدد "۰" بود اطلاعات فیلد 500 نمی‌توانست سرشناسه باشد، بنابراین نشانگر دوم در فیلد 500 متمایز کننده "عنوان قراردادی" و "سرشناسه" عنوان قراردادی است.

برای آشنایی بیشتر به بررسی ساختار این فیلد می‌پردازیم:

- برای ورود اطلاعات عنوان اصلی، فیلد فرعی Sa در نظر گرفته شده است. مانند:

500 01 Sa Iliad

500 01 Sa Bible

11 500 Sa کتاب مقدس

11 500 Sa ایران، قوانین و احکام

- برای ورود اطلاعات شماره بخش عنوان قراردادی، فیلد فرعی Sh در نظر گرفته شده است. مانند:

500 11 Sa Iliad\$H Book 24

11 500 Sa قرآن Sh جزء سی

- برای ورود اطلاعات نام بخش در عنوان قراردادی، فیلد فرعی Si در نظر گرفته شده است. مانند:

500 11 Sa Bible\$Si New Testament\$Si Luke

11 500 Sa اوستا Si ایسنا

11 500 Sa کتاب مقدس Si عهد جدید

11 500 Sa کتاب مقدس Si عهد عتیق Si غزلهای سلیمان

700\$Sa Benson\$BRowlans S

700 Sa آزاد Sb اسدالله

- برای ورود اطلاعات نام‌های دیگر که همراه نام شخص در فیلد سرشناسه می‌آید، فیلد فرعی Sc در نظر گرفته شده است. مانند:

700\$Sa Parker\$BTheodor\$CSpirt

700 Sa کسراتیان Sb نصرالله Sc عکاس

700 Sa برقی Sb رضا Sc گردآورنده

- برای ورود اطلاعات تاریخ تولد و وفات که همراه نام شخص در فیلد سرشناسه می‌آیند، فیلد فرعی Sf در نظر گرفته شده است. مانند:

700\$Sa Einstem\$BAlbert\$F1879-1921

700 Sa بهمنیاز Sb احمد Sf 1362-1334

700 Sa کنفوسیوس Sf ۴۷۹-۵۵۱ ق.م

ساختار فیلد سرشناسه نام تالکان و کنفرانس (710) در فرمت UNIMARC برای نام سازمان یا نام کنفرانس در تاجیه سرشناسه فیلد 710 در نظر گرفته شده است که در ذیل به شرح آن می‌پردازیم:

- برای ورود اطلاعات نام سازمان یا کنفرانس فیلد فرعی Sa در نظر گرفته شده است. مانند:

710\$Sa Hardy Heating Co Ltd

710 Sa سازمان تبلیغات اسلامی

710 Sa کنگره جهانی حضرت رضا علیه السلام

- برای ورود اطلاعات نام هایی که به نام تالکان اضافه می‌شود یا تاریخ و محل کنفرانس یا توصیف‌گرهای دیگری که توسط فهرست نویس به نام تالکان اضافه می‌شود، فیلد فرعی Sc در نظر گرفته شده است. مانند:

710\$Sa Beagle Expeditions\$C1831-1836

710\$Sa Spary\$CShips

- برای ورود اطلاعات شماره کنفرانس فیلد فرعی Sd در نظر گرفته شده است. مانند:

710\$Sa United Nations\$BConference on the law of the sea \$d 3rd

710 Sa کنگره جهانی حضرت رضا علیه السلام Sd دومین

710 Sa کنگره فیزیولوژی و فارماکولوژی Sd هفتمین

- برای ورود اطلاعات محل برگزاری کنفرانس فیلد فرعی Se و برای تاریخ کنفرانس یا کنگره فیلد فرعی Sf در نظر گرفته شده است. مانند:

710\$Sa United Nations \$B Conference on the law of the sea \$f 1994 \$e NewYork

710 Sa کنگره جهانی حضرت رضا علیه السلام Sd

دومین Sf ۱۳۶۵ Se مشهد

710 Sa کنگره فیزیولوژی و فارماکولوژی ایران Sd

هفتمین Sf ۱۳۶۴ Se مشهد

ساختار فیلد سرشناسه عنوان قراردادی (500)

یکی از انواع سرشناسه عنوان قراردادی می‌باشد که برای ورود اطلاعات عناصر کتاب شناختی در فرمت UNIMARC فیلد 500 از بلوک - 5 به این امر